

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ 1700 ΕΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΤΗΣ Α΄ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΣΤΗΝ ΝΙΚΑΙΑ ΤΗΣ ΒΙΘΥΝΙΑΣ

Τήν έβδομη Κυριακή από τό Πάσχα εορτάζουμε καί τιμᾶμε τοús Πατέρες τῆς Α΄ Οἰκου-
μενικῆς Συνόδου. Κατά τό διανυόμενο ἔτος 2025 συμπληρώνονται 1700 χρόνια από
τό ἔτος 325 μ.Χ., πού συνεκλήθη ἡ Α΄ Οἰκουμενική Σύνοδος στήν Νίκαια τῆς Βιθυνίας.
Μέ αὐτή τήν εὐκαιρία ἄς θυμηθοῦμε τίς ἀποφάσεις της καί ἄς ἐμβαθύνουμε στήν σημασία
πού ἔχει γιά τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας.

α. Ἡ θεία βούληση ἐκφράζεται μέσῳ τῶν Συνόδων

Ἡ ἀρχή τῶν Συνόδων ἀνάγεται ἀρχικά
στήν Ἀποστολική Σύνοδο πού συγκροτή-
θηκε στά Ἱεροσόλυμα τό ἔτος 48 μ.Χ. (Πράξ.
15,6 καί ἑξ.).

Ἀπό τήν Ἀποστολική Σύνοδο οἱ Σύν-
οδοι ἀποτελοῦν θεσμό ἀποστολικό, μέ
θεῖο κύρος καί ἀποφαίνονται περί πίστεως
ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι, τό ὅποιο ἐξέφραζαν οἱ
Πατέρες πού συμμετεῖχαν, ὅπως δηλώ-
νεται μέ τό ἀποστολικό «ἔδοξε τῷ Ἀγίῳ
Πνεύματι καί ἡμῖν». Καί κατά τόν Μέγα
Κωνσταντῖνο (P.G. 20, 1080) «Πᾶν γάρ ὅ,τι δ΄

ἄν ἐν τοῖς ἀγίοις τῶν ἐπισκόπων συνεδρίοις
πράττηται, τοῦτο πρός τήν θεῖαν βούλησιν
ἔχει τήν ἀναφοράν». Δηλαδή, κάθε τι πού
πράττεται στίς ἁγίες Συνόδους τῶν ἐπισκό-
πων, αὐτό ἔχει τήν ἀναφορά πρός τήν θεία
βούληση.

β. Τό ἀλάθητον τῶν ἀποφάσεων τῶν Συνόδων

Τό πλήρωμα ἢ τό ὅλον ἢ τό σῶμα τῆς
Ἐκκλησίας, πού τό συναποτελοῦν ὅλοι οἱ
κληρικοί καί λαϊκοί πού πιστεύουν ὀρθό-
δοξα, λογίζεται στήν Ὁρθοδοξία ὡς φο-
ρέας τοῦ ἀλάθτου τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ ὡς
φωνή τῆς Ἐκκλησίας καί ὄργανο ἐκφράσε-

Ἡ Ἐκκλησία μιλάει στά παιδιά της
μέ τήν γλῶσσα τῆς Εὐθύνης,
τῆς Ἀλήθειας καί τῆς Ἀγάπης

ΜΑΪΟΣ
2025

55

ως τοῦ ἀλάθθτου αὐτῆς εἶναι ἡ ἀνώτατη διοικητική ἀρχή της, δηλαδή ἡ Οἰκουμενική Σύνοδος, στήν ὁποία ἀντιπροσωπεύεται τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας μέ τοὺς ἐπισκόπους του, πού δογματίζουν μέ τήν ἐπενέργεια καί ἔμπνευση καί ἐπιστάσια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Δέν μπορεῖ λοιπόν τό ἐκκλησιαστικό πλήρωμα ἢ τά δύο μεγάλα τμήματα αὐτοῦ, τῶν κληρικῶν ἢ τῶν λαϊκῶν ξεχωριστά, ἢ πολὺ λιγώτερο κάποιο ἄτομο ἢ κάποιος ἐπίσκοπος ἢ πατριάρχης ἢ πάπας νά δογματίζει ἔγκυρα καί αὐθεντικά, διότι αὐτό εἶναι ἀποκλειστικό δικαίωμα καί ἔργο μόνον τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί τῶν ἐπισκόπων πού μετέχουν σ' αὐτές, οἱ ὁποῖοι ἀντιπροσωπεύουν τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας καί ἐκφράζουν τήν πίστη του.

γ. Ἡ ὁμοφωνία στίς ἀποφάσεις

Μέ αὐτόν τόν τρόπο οἱ Οἰκουμενικές Σύνοδοι διατυπώνουν σέ δογματικούς ὅρους τήν ἀρχαιοπαράδοτη ὀρθόδοξη πίστη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος, τό ὁποῖο ἀποδεχόμενο τά δεδογμένα, ὡς σύμφωνα πρὸς τήν κοινὴ συνείδηση καί πίστη του, ἀναγνωρίζει τήν οἰκουμενικότητα αὐτῶν, ἡ ὁποία ἔτσι ἐξαρτᾶται καί ἀπὸ τήν συμφωνία, καί τήν –μέ ὁμοφωνία καί ἀγάπη– ἐνότητα τοῦ ὅλου σώματος τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἐκ τῆς «*consensus Ecclesiae*» ὅλων τῶν χρόνων, δηλαδή τήν συμφωνία τῆς Ἐκκλησίας. Ἐννοεῖται, ὅμως, ὅτι αὐτὴ ἡ ἀναγνώριση ἐκ μέρους τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος πρέπει νά νοεῖται μόνον ὡς ἀπλὸ ἐξωτερικὸ γνῶρισμα καί τεκμήριο καί μαρτυρία τοῦ ἀλάθθτου τῶν δογμάτων πού ἀποφασίσθηκαν στίς Συνόδους καί τῆς οἰκουμενικότητας αὐτῶν, ἐνῶ οἱ μετέχοντες σέ αὐτές ἐπίσκοποι διατυπώνουν ἀλάθτητα τά δόγματα πού ἀπορρέουν ἀπὸ θεία δικαιοσύνη ὑπὸ τὴν ἔμπνευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

δ. Ἡ συμμετοχή

Στίς Οἰκουμενικές Συνόδους μετεῖχαν μέ πλήρη δικαιώματα λόγου καί ψήφου μόνον οἱ ἐπίσκοποι, ἥτοι πατριάρχες, ἑξάρχοι, μητροπολίτες, ἀπλοὶ ἐπίσκοποι, παιδιότερα δέ καί χωρεπίσκοποι. Μαζί μέ αὐτοὺςμποροῦσαν νά μετέχουν μέ δικαίωμα ψήφου καί πρεσβύτεροι καί διάκονοι, ἀλλὰ μόνον ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπισκόπων πού κωλύονταν νά παρastoῦν αὐτοπροσώπως καί νά ἐκπροσωπήσουν τήν περιοχή τους. Ἐπίσης αὐτοὶ συμμετεῖχαν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ὡς γραμματεῖς ἢ νοτάριοι ἢ καί σέ ἄλλες βοηθητικές ἐργασίες τῶν Συνόδων καί τῶν ἐπισκόπων, τοὺς ὁποῖους συνόδευσαν καί ὑποβοηθοῦσαν μερικές φορές καί στίς συνοδικές συζητήσεις ἢ τέλος, μέ ἐντολή τῶν Συνόδων, συμμετεῖχαν καί αὐτοὶ στήν συζήτηση μέ τοὺς ἐτερόδοξους καί ἀνασκεύαζαν τίς δοξασίες τους. Τέλος, καί μοναχοὶ καί λαϊκοί, ἰδίως θεολόγοι καί φιλόσοφοι, συμμετεῖχαν στίς Συνόδους ὡς σύμβουλοι καί ἐρμηνευτές, βοηθώντας τους μέ ποικίλους τρόπους στό ἔργο τους.

ε. Τό κῦρος τῶν ἀποφάσεων

Μετά ἀπὸ ἐμπεριστατωμένες συζητήσεις οἱ Οἰκουμενικές Σύνοδοι ἐξέδιδαν πρῶτον μὲν σύμβολα ἢ ὅρους ἢ τόμους ἢ ὁμολογίες καί ἐκθέσεις, πού ἀναφέρονταν στήν δογματικὴ πίστη, δεύτερον δέ κανόνες, πού ἀναφέρονταν στήν διοίκηση, τήν εὐταξία, τό πολίτευμα καί σέ ὁλόκληρο τὸν βίον τῆς Ἐκκλησίας, πού ἔπαιρναν θέση ὑποχρεωτικῶν νόμων γιὰ τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας καί γιὰ τό Κράτος.

Οἱ ἀποφάσεις τῶν Συνόδων ἀποτελοῦν ὁροσωτηρίας γιὰ τοὺς πιστοὺς, κληρικούς καί λαϊκοὺς.

Ὁ αὐτοκράτορας Ἰουστινιανὸς ὁ Α΄, περιβλήθωντας μέ τὸ κῦρος τοῦ νόμου τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὥρισε: «*Θεσπίζομεν τάξιν νόμων ἐπέχειν τοὺς ἁγίους ἐκκλησιαστικούς κανόνες, τοὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων ἐπτὰ Συνόδων ἐκτεθέντας ἢ βεβαιωθέντας, τῶν γάρ Συνόδων τὰ δόγματα καθάπερ τὰς θείας Γραφάς δεχόμεθα, καὶ τοὺς κανόνες ὡς νόμους φυλάττομεν*» (Νε-αρά ρητὰ, κεφ. α΄, πρβλ. Βασιλικῶν βιβλ. ε΄, τίτλ. Γ΄, β΄). Βεβαίως, ἔκτοτε ἡ τήρηση τῶν ἀποφάσεων τῶν Συνόδων ἐξασφαλίζει τὴν ἑνταξὴν στὴν Ἐκκλησίαν. Οἱ πάντες ὀφείλουσαν νὰ τηροῦν τίς ἀποφάσεις τῶν Συνόδων.

στ. Ἡ Α΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος

Ἡ Α΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος συγκλήθηκε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Μέγα Κωνσταντῖνο, στὴν Νίκαια τῆς Βιθυνίας, ἐναντίον τοῦ αἰρεσιάρχου Ἀρείου, ἀπὸ τίς 20 Μαΐου προκαταρκτικὰ καὶ ἀπὸ τίς 14 Ἰουνίου ἐπίσημα, μέ παρουσία τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, μέχρι τίς 25 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 325. Ἡ Σύνοδος ἀποτελέσθηκε κατὰ μὲν τὴν ἐπικρατοῦσα παράδοση ἀπὸ 318 Πατέρες, κατὰ ἄλλα δὲ ἱστορικὲς μαρτυρίες ἀπὸ «ἐγγὺς τριακοσίων», ἀπὸ αὐτοὺς δέ, 5 μόνον ἀπὸ τὴν Δύση. Κύριος δὲ σκοπὸς αὐτῆς ἦταν ἡ καταδίκη τοῦ Ἀρειανισμοῦ καὶ ἡ θετικὴ διατύπωση τῆς Ὁρθοδόξου δογματικῆς διδασκαλίας γιὰ τὸ δεύτερο πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, διότι τὴν θεότητα Αὐτοῦ εἶχε ἀρνηθεῖ ἀπὸ τοῦ ἔτους 318 μ.Χ. ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρεσβύτερος Ἀρειός.

Τὸ πρῶτο ῥοιπὸν καὶ κύριο ἔργο τῆς Συνόδου ἦταν ἡ καταδίκη τῶν αἰρετικῶν πλάνων καὶ κακοδοξιῶν τοῦ Ἀρείου καὶ τῶν ὁπαδῶν του, καθὼς καὶ ἡ διακήρυξη τῆς «πίστεως» ἢ τοῦ «συμβόλου» τῆς Νικαίας. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο, ἡ μὲν Σύνοδος κατα-

δίκασε καὶ ἀναθεμάτισε, ὁ δὲ Μέγας Κωνσταντῖνος ἐξώρισε τοὺς αἰρετικούς Ἀρειό, Σεκοῦνδο Πτολεμαῖδος καὶ Θεωνᾶ Μαργαρικῆς στὴν Ἰλλυρία, ἀργότερα δὲ ἐξορίσθηκαν στὴν Γαλιλία καὶ ὁ Νικομηδεῖας Εὐσέβιος καὶ ὁ Νικαίας Θεογνίς, ἐπειδὴ ἀρνήθηκαν νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν καταδίκη τοῦ Ἀρείου καὶ δέχονταν τοὺς Ἀρειανούς, ἂν καὶ εἶχαν ἀποδεχθεῖ τὸ Σύμβολο τῆς Νικαίας. Στὴν συνέχεια, ἡ Σύνοδος διευθέτησε καὶ ἄλλα τρία ἐκκλησιαστικὰ σχίσματα, δηλαδή, τὸ Νοβατιανό, τὸ Σαμοσατιανό καὶ τὸ Μελιτιανό, καθὼς ἐπίσης τερμάτισε καὶ τίς ἔριδες γιὰ τὸν χρόνο τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα καὶ ὥρισε ὅπως αὐτὸ ἑορτάζεται τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν πρώτη πανσέληνο τῆς ἐαρινῆς ἡμερίας. Ἐπὶ πλεον δέ, ἀπέκρουσε τὴν ἀγαμία τῶν κληρικῶν καὶ μάλιστα τῶν ἐπισκόπων καὶ στὸ τέλος ἐξέδωσε καὶ εἴκοσι ἱεροὺς κανόνες.

Στίς δογματικὲς ἀποφάσεις τῶν Συνόδων ἀποδίδει εὐλόγως ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία αἰώνιο κῦρος, ἀπόλυτη ἀξία καὶ αὐθεντία καὶ καθολικὸ καὶ ὑποχρεωτικὸ χαρακτῆρα, θεωροῦσα αὐτὲς ὡς τὰ κυριώτερα γραπτὰ μνημεῖα τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ ὡς κανονικούς καὶ αὐθεντικούς καὶ ἀμετακίνητους γνώμονες τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ὡς ἐκ τούτου, χρησιμοποιεῖ μόνον αὐτοὺς τοὺς οἰκουμενικοὺς δογματικούς ὅρους ὡς κύρια καὶ πρωτεύουσα πηγὴ τῆς δογματικῆς διδασκαλίας της, ἰσόκυρη καὶ ἰσότημη πρὸς τὴν Ἁγίαν Γραφή. Ἡ δογματικὴ διδασκαλία περιέχει τὴν γνήσια Ἱερὰ Παράδοση, ἡ ὁποία μαζί με τὴν Ἁγίαν Γραφὴ ἀποτελοῦν τίς δύο ἰσόκυρες καὶ ἰσοδύναμες καὶ ἰσοστάσεις πηγές τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως.

Ζ. Οί αποφάσεις τῆς Συνόδου

Ἡ Σύνοδος εἰδικώτερα:

1. Ἑρμηνεύουσα αὐθεντικῶς τὴν γραπτὴ Παράδοση τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, διεκήρυξε τὴν Μονοθεΐα, ἔτσι ὅπως ὁμολογεῖ στοὺς Σύμβολο τῆς Πίστεως, ὅτι οἱ πιστοὶ πιστεύουν *«εἰς ἓνα Θεόν»*.
2. Διεκήρυξε τὴν Τριαδικότητα τοῦ Θεοῦ, ἥτοι ὁμολογοῦμε καὶ προσκυνοῦμε Πατέρα, Υἱό καὶ Ἅγιο Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον.
3. Κήρυξε ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Πατέρας τῶν ἀνθρώπων, ὅπως δίδαξε ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος, διδάσκοντάς μας νὰ ἀπευθυνόμαστε πρὸς τὸν Θεόν, ἀποκαλώντας Τον *«Πάτερ ἡμῶν»* (Ματθ. στ' 9-13) καὶ μετὰ τὴν Ἀνάστασή Του πρὸς τοὺς Μαθητὲς Του *«ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν»* (Ἰωάν. κ' 17).
4. Ὁμολόγησε ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δημιουργός, προνοητής καὶ κυβερνήτης τοῦ κόσμου.
5. Κήρυξε ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Δημιουργὸς πάντων *«ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν»*.
6. Εἰσήγαγε τὸν ὄρο *«ὁμοούσιος»* γιὰ τὸ β' πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ Πατέρα ἐρμηνεύοντας αὐθεντικῶς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, ὁ Ὅποῖος διεκήρυξε ὅτι: *«Εγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμέν»* (Ἰωάν. ι' 30).
7. Διεκήρυξε τὴν προαιώνια ὑπαρξη τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου: *«Ὁ ἀρχὴ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος»* (Ἰωάν. α' 1).
8. Συνόψισε τὴν πίστη τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στὰ ἑπτὰ πρῶτα ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως.
9. Δήλωσε τὸ ἀναηλωίωτο τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου *«Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας»* (Εβρ. ιγ' 8).

Ἡ Ἐκκλησία, ἐξαιτίας τῆς σημασίας ποὺ ἔχει τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως στὴν ζωὴ τῶν πιστῶν, ἔκρινε ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν συμμετοχὴ τῶν πιστῶν στὰ Μυστήρια τοῦ Ἱεροῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας, τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Παραλληλῶς, ἐνέταξε τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως στὶς Ἱερές Ἀκολουθίες ποὺ τελοῦνται στὴν θεία λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας.

Γιὰ περισσότερες πληροφορίες στοὺς Διαδίκτυο

1. www.ecclesia.gr

2. www.apostoliki-diakonia.gr

«ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟ». Ἑκδοση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

Ἰασιίου 1 – 115 21 Ἀθήνα, τηλέφωνο 210-7272.204.

Διανέμεται δωρεάν μὲ τὴν φροντίδα τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.